

HVILKE PROGRAMFAG SKAL JEG VELGE?

Kort om programfagene på Nissen

Vi har laget dette heftet med litt informasjon om programfagene vi har for at det skal bli litt lettere for deg å velge hvilke fag du ønsker på Vg2 og Vg3.

Sosiologi og sosialantropologi (Vg2-fag) – Programområde språk, samfunnsfag, økonomi

Undrer du deg over hvorfor noen drømmer om å bli idrettshelt mens andre drømmer om å bli barnehagelærer, om kjønnsroller er samfunnsskapt eller om vi er født med ulike holdninger og preferanser, hvordan påvirker egentlig massemediene oss i oppveksten og hvorfor er det så mange mennesker som er religiøse? Er du nysgjerrig og liker å diskutere? – Da er sosiologi og sosialantropologi faget for deg!

I sosiologi og sosialantropologi studerer vi samfunnet på ulike nivåer og vi snakker om samspillet mellom de enkelte mennesker og det store samfunn. Du lærer hva det vil si å være deltaker i store og små samfunn, samt å analysere hvordan du og de rundt deg er avhengig av hverandre for at alle skal kunne få et godt liv. Faget handler om temaer som fordeling av goder, kulturforståelse, sosialisering, produksjon og arbeid, og samfunnsfaglig forskningsmetode.

Tar du to av de tre fagene: Sosiologi og sosialantropologi, Sosialkunnskap og Politikk og menneskerettigheter vil du ha et gjennomgående programfag

Sosialkunnskap (kan tas enten på Vg2 eller Vg3)– Programområde språk, samfunnsfag, økonomi

Dette er faget for deg som ønsker å lære mer om samspillet mellom individ og samfunn.

Hvorfor øker forskjellene i samfunnet? Hvordan er egentlig oppvekstvilkårene for barn og unge i Norge? Hvordan påvirker menneskerettighetene vår hverdag?

Ønsker du å lære mer om disse spørsmålene fra et tverrfaglig perspektiv bør du velge sosialkunnskap. Undervisningen tar opp dagsaktuelle saker innenfor temaer som barn og unges oppvekstvilkår, velferdsforskjeller i samfunnet og sosiale problemer. Både sosiologi og psykologi er fag som gir et godt grunnlag for å velge sosialkunnskap.

En viktig del av faget er at vi lærer oss grunnprinsippene i samfunnsvitenskapelig metode og litt om ulike teorier som kan hjelpe oss å forstå samfunnsutviklingen. Et internasjonalt perspektiv er også sentralt og vi fordypet oss særlig i menneskerettighetene.

Tar du to av de tre fagene: Sosiologi og sosialantropologi, Sosialkunnskap og Politikk og menneskerettigheter vil du ha et gjennomgående programfag

Politikk og menneskerettigheter (Vg3-fag) –Programområde språk, samfunnsfag, økonomi

Hvorfor sitter Høyre og Fremskrittspartiet sammen i regjering? Hvorfor er det krig i Syria, og hvilke parter er involvert i denne konflikten? Hva er forskjellene på demokrati og diktatur? Hvem har politisk makt i Norge? Er det lover og regler i det internasjonale samfunnet eller er det et anarki? Hva er menneskerettigheter og hvorfor brytes menneskerettighetene?

Dette er noen spørsmål vi ser på i faget politikk og menneskerettigheter. Er du interessert i samfunnspolitiske spørsmål og ønsker å lære mer om de politiske strukturene nasjonalt og internasjonalt, er dette faget for deg. I tillegg til kunnskaper om maktstrukturer og politiske institusjoner vil dette faget alltid være aktuelt, hvor nasjonale og internasjonale hendelser vil settes inn i en faglig ramme. I faget legges det også vekt på å diskutere og analysere. Det betyr blant annet at skriveferdighetene dine vil bli bedre med dette faget.

Tar du to av de tre fagene: Sosiologi og sosialantropologi, Sosialkunnskap og Politikk og menneskerettigheter vil du ha et gjennomgående programfag

Psykologi 1 (Vg2-fag) - Programområde språk, samfunnsfag og økonomi

Er du interessert i hvorfor vi mennesker gjør som vi gjør? Lurer du på hva som er viktig for vår utvikling fra spedbarn til ungdom, voksen og gammel?

I psykologi 1 lærer vi om hvordan evolusjonen har formet oss og hvordan hjernen og nervene fungerer. Vi studerer også ulike teorier og eksperimenter om utvikling, læring, hukommelse og intelligens og gjør også noen egne forsøk. Vi setter oss inn i teorier om personlighet og diskuterer om det er arv eller miljø som har størst betydning for vår utvikling. Psykisk helse og ungdomskultur er også viktige tema hvor vi blant annet ser nærmere på stress, prestasjonsangst, mobbing og krisemestring.

Psykologi 2 (Vg3-fag) - Programområde språk, samfunnsfag og økonomi

Er du interessert i hva som påvirker oss mennesker og hvorfor? Vil du lære hvordan du kan kommunisere best mulig og hva som er årsaken til at konflikter kan oppstå og hvorfor de kan være vanskelige å avslutte?

I Psykologi 2 lærer vi om hvordan mennesker tilpasser seg og påvirkes av grupper og ser på ulike eksperimenter og forsøk som har vært gjort gjennom tidene. Vi ser på ulike oppdragelsesformer, lederstiler og sosiale roller og hvordan disse har betydning for menneskenes samhandling. Vi studerer teorier om kommunikasjon og hvordan vi kan analysere kroppsspråk og samtaler. Vi lærer også om ulike psykiske lidelser, årsaker til disse, behandling og forebygging.

Rettslære 1 (Vg2-fag), **Rettslære 2** (Vg3-fag) – Programområde språk, samfunnsfag, økonomi

Vil du vite mer om hva som er selve grunnmuren i samfunnet vårt, det juridiske rettssystemet?

Vil du vite mer om hvordan strafferetten virker – fengsel, bot eller ungdomsstraff? Vil du vite mer om foreldrene dine kan gjøre deg arveløs? Bombe! Det kan de ikke! Vil du være med på å spille rettssaker i klasserommet og være til stede på ordentlige i Oslo Tingrett? Bli med på Rettslære 1!

Vil du bli ekspert på hvordan vanntette avtaler skrives og erstatningssaker løses? Kanskje du har lyst til å slå i bordet med et godt juridisk argument hvis du skal snakke med en saksbehandler i kommunen? Eller kanskje du ønsker å vite hvordan du argumenterer for å få erstattet en dårlig vare? La deg ikke lure lenger – ta Rettslære 2!

Dette er et fag som inviterer til refleksjon og diskusjon. Her vil du lære om juridisk metode, og hvordan du bruker den på viktige områder som bl.a. strafferett, arbeidsrett og familierett. Faget er perfekt for både deg som ønsker å bli jurist, og for deg som vil ha verktøyene du trenger for å orientere deg i en jungel av lover og regler.

Historie og filosofi 1 (Vg2-fag), **Historie og filosofi 2** (Vg3-fag) – Programområde
språk, samfunnsfag og økonomi

Hvor kommer vi fra? Hva er meningen med livet? Hva er frihet? Hva er likhet? Hva er makt?
Hvem er jeg?

Historie og filosofi er faget for deg som lurer på hvordan mennesker har levd før, og hvordan mennesker har tenkt og tenker om store og små aktuelle spørsmål. Vi forsøker i tillegg å se hvordan fortiden har skapt vår nåtid, samt hvordan filosofiske spørsmål i fortiden er minst like aktuelle i dag. Systematisk refleksjon rundt rett og galt – etikk – er også viet en stor plass i faget. Til slutt er vi opptatt av å se på ulike tilnærminger til begrepet sannhet, og vi vurderer konsekvensene av å anerkjenne - eventuelt ikke anerkjenne - sannhetene vi skaper.

Internasjonal engelsk (Vg2-fag) – Programområde språk, samfunnsfag og økonomi

Er du glad i engelsk? Ønsker du å fordype deg i globale utfordringer, flerkulturelle samfunn og engelsktalende mediers påvirkningskraft i verden? Liker du å diskutere det som skjer i verden i dag? Ser du for deg å studere på høyskoler/universitet i Norge eller i andre land, eller jobbe i en internasjonal bedrift?

I internasjonal engelsk vil du lære deg fagbegreper slik at du kan diskutere emner som f.eks. klimaendringer og innvandring på engelsk med mennesker fra andre land.

Vi leser både litteratur og saktekster, og jobber med filmer og dokumentarer som gjør at du får en større forståelse av engelsktalende land i verden og deres påvirkning internasjonalt. I fagets fordypningsoppgave kan du selv velge et tema du ønsker å utforske mer.

Visste du at hvis du skal studere i Danmark, må du ha tatt engelsk fordypning på Vg2.

Krav for å ta internasjonal engelsk Bestått engelsk Vg1

Samfunnsfaglig engelsk (Vg3-fag) – Programområde språk, samfunnsfag og økonomi

Skal du studere samfunnsfag på Universitetet? I engelsk samfunnsfag vil du lære ord og uttrykk som du trenger i studiene! Hvis du vil studere eller jobbe i England, USA eller i andre land er det en fordel å ta engelsk samfunnsfag! Og så er det gøy å snakke engelsk.

Er du nysgjerrig på hva som skjer i Storbritannia og USA? Vet du hvorfor det finnes shariadomstoler i England, og hvorfor man ikke finner søppeldunker i London? Du lærer om samfunnene i USA og Storbritannia. Faget fokuserer på amerikansk og britisk historie, regionale og internasjonale konflikter, og dagsaktuelle temaer som krigen mot terror, tenåringsmødre, overvåkning, demokrati, skolemassakre. Vi jobber med dokumentarer, nyheter, leser noe litteratur (bl.a. en roman) og har hovedfokus på det samfunnsfaglige. Lurer du på hvordan England en gang kunne bli så mektig? I engelsk samfunnsfag ser vi på utviklingen av det britiske imperiet, og på USAs rolle i verden i dag. Er du glad i å fordype deg? Du velger selv hvilket tema du vil fordype deg spesielt i når du jobber med fordypningsoppgaven din. Faget passer godt sammen med andre samfunnsfag, f.eks. politikk og menneskerettigheter.

Samfunnsøkonomi 1 (Vg2-fag), **Samfunnsøkonomi 2** (Vg3-fag) – Programområde språk, samfunnsfag og økonomi

Er du opptatt å følge med på hva som skjer i samfunnet rundt deg? Kanskje både hva som skjer i Norge og i utlandet?

I samfunnsøkonomi studerer og samtaler vi om økonomiske fakta i stor skala, ikke om enkeltbedrifter, men f.eks. om arbeidsledighet og inntektsforskjeller. Faget dreier seg også om temaer som penger og valuta, internasjonal handel og hvordan priser dannes i de fleste økonomier i verden. Visste du at vi alle som bor i Norge eier verdens største fond? Den er nå på cirka 8.000 milliarder kroner. Hvorfor og hvordan vi bruker fondet er også ting vi jobber med. Vurdering i faget er en kombinasjon av skriftlige og muntlige vurderinger. Et gruppearbeid i hvert semester.

Krav for å ta samfunnsøkonomi 1: Ingen, men det er en fordel om du har god kompetanse fra samfunnsfag på VG 1, og følger med på nyheter innen politikk og økonomi.

Krav for å ta samfunnsøkonomi 2: Bestått samfunnsøkonomi 1. Det er en fordel med karakter 3 eller bedre fra samfunnsøkonomi 1.

Tysk II som programfag (Vg3-fag) – Programområde språk, samfunnsfag og økonomi

Tyskland er Europas økonomiske motor og Norges viktigste handelspartner. Tysk er etterspurt i arbeidslivet! Tysk snakkes som morsmål i Tyskland, Østerrike, Sveits, Liechtenstein og Luxembourg, Belgia, Alsace i Frankrike og Syd-Tirol i Italia. Det er Vest-Europas største morsmål med bortimot 100 millioner morsmålsbrukere. I tillegg er tysk et viktig språk i høyere utdanning også i Øst-Europa, hvor mange norske studenter drar.

Tysk er lett å forstå. Ca. 30 % av ordene er lett gjenkjennelige for nordmenn. Det er en stor fordel for språkforståelsen!

Du har allerede lært en del tysk; nå kan du lære mer om språket, kulturen og historien og bli bedre muntlig og skriftlig: Tyskland er en av Europas største kulturnasjoner innen musikk, litteratur og teater. Og så har du fotballen, da!

Krav for å ta Tysk II som programfag: Bestått Tysk I

Siden du har Tysk I som fellesfag vil det å ta Tysk II ikke gi deg noe gjennomgående programfag.

Andre fremmedspråk som programfag (Vg3-fag) - Programområde språk, samfunnsfag og økonomi

Du kan også velge byomfattende tilbud på nivå II eller III som programfag. Da har du undervisning to kvelder i uken på en annen skole. Vanligvis er undervisningen på tirsdager og torsdager. For eksempel kan du ta Fransk III, Spansk III, Tysk III eller Japansk II. Er du interessert i språk og ønsker eller tenker på å ta det som programfag? Hør om med oss om det er en mulighet.

Krav for å ta ulike fremmedspråk: Bestått underliggende nivå av språket.

Hvis du har annet fremmedspråk nivå I som fellesfag og velger nivå 2 som programfag vil dette ikke gi deg et gjennomgående programfag.

Hvis du ønsker å ta fremmedspråk nivå III, så spør, her gjelder egne regler

Matematikk for realfag, R1 (Vg2-fag) **og R2** (Vg3-fag) – Programområde realfag

Ønsker du å være med å utvikle vårt høyteknologiske samfunn? Løse klimakrisen, finne kreftkuren eller kanskje nøye deg med å programmere verdens kuleste spill?

Matematikk for realfag gir deg solid grunnlag for videre studier innen f. eks. fysikk, kjemi, biologi, medisin, teknologi, informatikk eller økonomi. Du vil blant annet lære om vektorer, romfigurer, geometriske steder, bevistyper, sannsynlighet, kombinatorikk, tallfølger, rekker, modellering, derivasjon, integrasjon, differensiallikninger og mange nye funksjoner. Dessuten vil du utvikle dine analytiske, argumenterende og utforskende ferdigheter, og det er slett ikke så dumt!

Krav for å ta matematikk R1: Karakteren 3 i 1T, bestått naturfag og geografi

Matematikk for samfunnsfag, S1 (Vg2-fag) **og S2** (Vg3-fag) - Programområde realfag

Ønsker du å bli rustet til å studere fag som økonomi, samfunnsfag eller medisin? Vil du være en som er kritisk til forskningstallene fordi du har et godt faglig grunnlag i statistikk, eller være en som forstår økonomiske modeller som er viktige for bedriften din eller for miljø og samfunn?

Dette er faget for deg som ønsker å utvikle dine analytiske og argumenterende ferdigheter, og som ikke trenger R1 for å komme inn på studier. Samfunnsmatte gir matematisk kompetanse nødvendig for å opprettholde og utvikle et høyteknologisk samfunn og for at du skal kunne bidra på viktige områder som helse, miljø og globalisering.

Temaer i S1 er algebra, funksjoner, sannsynlighet og lineær optimering. Det er en del repetisjon fra 1T slik at du har mulighet til å forbedre ferdighetene dine. I S2 er temaene algebra, funksjoner, statistikk og sannsynlighet. Her vil du i større grad få se hvordan matematikk anvendes innenfor økonomi og forskning.

Krav for å ta matematikk S1: Bestått 1T eller karakteren 4 i 1P

Kjemi 1 (Vg2-fag), **Kjemi 2** (Vg3-fag) – Programområde realfag

Er du opptatt av hvordan stoffer er satt sammen og reagerer med hverandre? Liker du å gjøre forsøk og forklare det du ser? Vil du bidra til utviklingen innen bioteknologi, nanoteknologi, ernæring- og helse, medisin, farmasi, miljøfag og kanskje til og med utvikle nye materialer og energikilder?

I kjemi lærer du å sette det du observerer i et forsøk inn i en større sammenheng. Du skal lære å forklare og vurdere resultatene. Du får også innsikt i kjemiens betydning og anvendelser i hverdagsliv og samfunn. I kjemi 1 vil du blant annet lære "kjemispråket" å kjenne, hvordan du kan beregne utbyttet i kjemiske reaksjoner, syrer og baser og litt grunnleggende organisk kjemi. Dette siste videreføres i kjemi 2 sammen med analyser av ulike kjemiske stoffer og blandinger, elektrokjemi og materialkunnskap. Mye av tiden blir brukt til praktiske forsøk i disse temaene.

Krav for å ta matematikk kjemi 1: Bestått 1T eller karakteren 4 i 1P, karakteren 3 i naturfag og bestått geografi

Fysikk 1 (Vg2-fag), **Fysikk 2** (Vg3-fag) – Programområde realfag

Fremtiden er nye energikilder og krav til effektiv energibruk. Verden trenger bl.a. ingeniører, politikere og arkitekter som kan fysikk. Det grønne skiftet trenger deg! Eller kanskje du er nysgjerrig på Einstein, kvantefysikk og verdensrommet?

I fysikk lærer du hvordan ting virker og hvorfor naturen oppfører seg som den gjør. Du lærer om bevegelse, vannkraftverk og jordvarme, laserstråler og andre lysfenomen, atombomber, atomkraftverk og LED-lyspærer. Vi skal ha om elektrisk strøm, elektromagnetiske radiobølger, solceller, vindmøller, el-motorer og dynamoer. Du lærer også om Einsteins relativitetsteori og om verdensrommet. Det aller gøyeste i fysikken er når teori og beregninger stemmer overens med observasjoner og praktiske fenomen i naturen, i hverdagen eller i et fysikkforsøk.

Krav for å ta fysikk 1: Karakteren 3 i 1T, 3 i naturfag og bestått geografi

Biologi 1 (kan velges på Vg3, se under) - Programområde realfag

Syns du det er spennende med det som skjer i cellene våre og hvordan cellene i kroppen vår kommuniserer? Lurer du på hvordan organene i menneskekroppen er bygd opp og fungerer, hvorfor du blir syk og hva som skjer når kroppen gjør deg frisk igjen?

I biologi lærer du å bruke biologiske arbeidsmetoder i felt og på lab. Du får kunnskap om hvordan planter, dyr og mennesker er tilpasset det livet de lever – f.eks fisken lever i vann og har gjeller, mens mennesket kan puste på land fordi de har lunger. Videre vil du lære om hvordan dyr formerer seg. Formering, vekst og utvikling hos planter er også et av temaene. Du får svar på hvordan vann kan transporteres til toppen av et 50m høyt tre. Du lærer mer om hva begrepet biologisk mangfold omfatter, og at trusselen mot mangfoldet er en av de store utfordringene menneskene står ovenfor. Biologisk mangfold og økologisk samspill er begge viktige tema i miljødebatten

Krav for å ta biologi 1: Karakteren 3 i naturfag og bestått matematikk og geografi.

Biologi 1 undervises annethvert år fordi vi ikke har nok elever som velger faget.

Faget undervises skoleåret 2019-2020

Biologi 2 (kan velges på Vg2, se under) - Programområde realfag

«Det grønne skiftet» er på dagsorden, og biologi er læren om «det grønne». Du hører stadig at vi må ta vare på artsmangfoldet, at global oppvarming truer miljøet, og at biene forsvinner.

I biologi 2 vil du lære mer om hvorfor biologisk mangfold er så viktig, hvorfor livet ikke bare vil tilpasse seg økte temperaturer, og hvordan selv de tidligste formene for liv klarer det vi fremdeles jobber med å klare: å høste all sin energi fra solen. Du vil lære mer om hvordan DNAet fungerer, og hvordan mennesker kan manipulere dette ene molekylet til å endre hele arter, oppklare forbrytelser eller kurere kreft. Du vil også få innsikt i noen av de etiske problemene ved bioteknologi. Nå som denne teknologien begynner å komme på plass, så husk at det er din generasjon som kommer til å bli stilt overfor disse etiske spørsmålene!

Krav for å ta biologi 2: Karakteren 3 i naturfag og bestått matematikk og geografi.

Biologi 2 undervises annethvert år fordi vi ikke har nok elever som velger faget.

Faget undervises ikke skoleåret 2019-2020, men skoleåret 2020-2021

Informasjonsteknologi 1 (kan velges på Vg3, se under) – Programområde realfag

Er du interessert i data og den digitale samtiden? Vil du lære om Webutvikling og databaser? Lurer du på hva som er inni en PC?

I IT1 arbeider vi med datamaskinens oppbygning og samfunnsmessige perspektiver ved det å bruke data. Du lærer også å planlegge og å lage nettsider i HTML og CSS. Vi lager og redigerer bilder, lyd, video og animasjoner som vi bruker på nettsidene. Vi skal også lage databaser hvor vi gjennom å organisere ulike elementer i tabeller lager brukervennlige informasjonssystemer

Krav for å ta informasjonsteknologi 1: Bestått 1T eller karakteren 4 i 1P, bestått S1 eller R1

IT-1 undervises annethvert år fordi vi ikke har nok elever som velger faget.
Faget undervises skoleåret 2019-2020

Informasjonsteknologi 2 (kan velges på Vg3, se under) – Programområde realfag

Har du lyst til å programmere, lage multimediepresentasjoner og lære om IT-prosjekter? Liker du spill?

Hver gang en datamaskin løser en oppgave på en smart måte, er det ikke datamaskinen som er smart, men programmereren som har laget programmet. Informasjonsteknologi 2 dreier seg om hvordan man kan programmere datamaskiner til å gjøre det man vil. I IT2 lære du å programmere og å forstå kildekode. Du lærer de grunnleggende teknikkene innenfor programmering, slik som bruk av variabler, løkker, arrayer, tester og funksjoner. Vi jobber også med multimedieapplikasjoner med lyd, bilde og video. Du lærer også å forstå hvordan en IT-prosjekt foregår og hvordan planlegging og dokumentasjon gjøres. I informasjonsteknologi 2-timene er det lov å spille spill på PC'en, betingelsen er at du har laget spillet selv... ☺

Krav for å ta informasjonsteknologi 2: Bestått 1T eller karakteren 4 i 1P, bestått S1 eller R1

IT-2 undervises annethvert år fordi vi ikke har nok elever som velger faget.
Faget undervises ikke skoleåret 2019-2020, men skoleåret 2020-2021

Teaterensemble (Vg2-fag), **Teaterproduksjon** (Vg3-fag)– Programområde musikk, dans, drama

I Teaterensemble er det tre hovedområder: Ensembleutvikling – skuespillerutvikling og forestillingsarbeid. Ensembleutvikling fokuserer på øvelser som skal til for å skape en god gruppe. Hvordan det å være lyttende, støttende og positiv, trene seg i å gi andre konstruktiv kritikk er med på å gjøre gruppen tryggere og modigere. I skuespillerutvikling gjør vi øvelser som lærer deg hvordan det er å spille en rolle, improviserer og arbeide med små og større visninger. Å være til stede er helt avgjørende for å skape et godt teaterensemble, samarbeid og utvikle deg som skuespiller. Etter hvert lager vi større forestillinger og her er det ekstra viktig at alle er stabilt til stede i faget fordi dere er avhengig av hverandre for å lage gode forestillinger.

Dersom du tar Teaterensemble i 2.klasse, kan du fortsette med Teaterproduksjon i 3.klasse, en videreføring av teaterensemblets læring, men med et større fokus på deg som skuespiller og skuespillerteknikk.

Teaterfagene kommer fra et annet studieprogram og vil ikke kunne brukes som et gjennomgående programfag for noen av programområdene Språk, samfunnsfag og økonomi eller for Realfag